

НОЋНИ СТРАЖАРИ ПАТРОЛЦИЈЕ

Припрема: Др Војин Дреновац

Кнез Милош Обреновић установио је полицију која је почела да функционише 2. априла 1828. године. За првог старешину постављен је Петар Лазаревић-Цукић. Да би осигурао житељима београдским спокојан сан и безбедност, кнез Милош је издао наредбу 1. децембра 1837. године по којој су установљене патроле: „ноћне патроле да буду добро разрађене и да ниједан буцак не буде од патроле невиђен. Полиција ће више пута ноћу у неизвесно време излазити и мотрити шта патрола чини и где се налази.

После више од четврт века, 28 децембра 1861. године када је наш главни град имао само шест квартова са 2095 кућа и бројао 18.800 житеља, кнез Михаило Обреновић је обнародовао Уредбу по којој је дато свим општинама у земљи да могу, у интересу веће личне и имовне безбедности житељства, примати у службу ноћне стражаре које ће плаћати на пола општина и држава. Београдска општина је одмах установила Чету ноћних стражаре - патролцију. Та чета састављена је била од педесет добровољаца које је општина плаћала, а који су били потчињени Управи града Београда. Добровољци, кад ступе у Чету, морали су служити бар годину дана, а имали су плату по девет талира на месец. За патролцију прописана је нарочита униформа. Зими: чакшире и копоран од мрког сукна. Копоран се закопчавао на средини и на грудима је био украшен многим црвеним гајтанима као што се веровало да су некада носили војници цара Душана. Зато су те копоране називали - душанкама. Лети: гаће и кошуље од белог платна, доколенице и јелек од чохе. Зими су носили капе са кићанком и облачили дубоке ципеле или чизме, а лети су ишли гологлави, са плитким ципелама или опанцима. Прописна одела лиферовале су општини абације које су имале своје радње у Абацијској чаршији, данас улици Народног фронта. Све до балканских ратова 1912. године наш главни град био је далеко од модерног града, са кућама које су имале баште и у којима је махом само једна породица становала и плаћала месечно 25-40 динара кирије. Разумљиво је да су патролције у оно

Патролција са штапом и фењером

време знале скоро сваког грађанина у свом кварту.

Зими, кад се ухвати први сутон, позатварали би се дућани и спуштали ћепенци, а густа магла лагано би падала на завејану варош. Док би мраз стегао још јаче и снег пиштао под ногама, патролције би у гомилама тромо промицали истим улицама и разилазили би се на своја места. Јаша Игњатовић, књижевник, боравећи у Београду, описао их је у својим Успоменама - Рапсодијама: „чудно ми се видело бар досад од мене нигде невиђено и нечувено ноћно стражарење по Београду. Којекуд по сокацима, по ћошковима. Код механа, размештени ноћни стражари пазили су на ноћно кретање грађана. Обичај је био и то облигатан да ко ноћу после неког одређеног сата иде да мора код себе имати запаљен фењер, па било ноћ светла или не, свеједно. Како ко прође а стражар повиче: - Ко је ? Ако нема фењера онда требало је великог парламентарног слаткоречја да се не упозна са бугаром. Самном се више пута то

догодило да сам тако без фењера атрапиран био но пошло ми је за руком неким аргументима искобелати се. Стара кућа у Јевремовој улици бр. 19 (данас Музеј позоришне уметности), саграђена 1830. године, била је патролцијска касарна, а у подруму те зграде имали су своју трпезарију. Патролције су чиниле нашим старим разне услуге. Тако су, на молбу становника Дорћола, носили на ноћном дежурству, поред прописаног оружја и већу батину, којим су ударцима о калдрму, јављали да је стража ту, па се не треба ничега бојати, а осим тога њоме су растеривали мачке, како не би несносним маукањем реметиле сан Дорћолаца, или су неком залуталом бојему из Скадарлије који од мамурлука није могао неки пут да погоди браву, откључавали капију.

Ноћни стражари имали су и свој локал у који су често свраћали. То је била кафана - Код патролције, на плацу где се данас налази палата Деванха у улици Српских владара. Деведесетих година прошлог века командир ноћних стражаре је био Добросав Атанацковић, родом ужичанин, који је доцније отворио, први у Београду, продавницу ужичких производа: пршута, суве сланине, кајмака и клековаче. Продавница - Ужички конзулат - Санаторијум Добросава Атанацковића - налазила се на углу Коларчеве и Македонске улице и у њу се улазило преко три стрма степеника. У Ужички конзулат навраћала је сва београдска бојемија, почев од Јанка Веселиновића па до Петровића - Сељанчице.

Установа ноћних стражара укинута је 1903. године.

*Коришћен материјал:
Из старог Београда - Ж. Јовановића
У следећем броју:
Прве фијакерске такси станице*

Jelena Tacović
Broker / Owner

3114 W. Irving Park Road, Chicago IL 60618

Nāsa poslovna i savesna usluga • Vaše poverenje, zadovoljstvo i duga saradnja

773.442.8900 ext. 222

Email: Jelena@realtyagent.com

www.MyChicagoHomes.com

KUPOPRODAJA

- Stanova
- Kuća
- Zgrada
- Poslovnih prostora
- Zemljišta